

BRYNDÍS KRISTÍN ÞRÁINSDÓTTIR

FISKTÆKNINÁM Í SKAGAFIRÐI – SAMSTARF SKÓLA OG ATVINNULÍFS

Bryndís Kristín Þráinsdóttir

AÐDRAGANDI NÁMS Í FISKTÆKNI Á SAUÐÁRKROKI HAUSTIÐ 2014

Í febrúar 2014 hófst tilraunaverkefnið *Menntun núna í Norðvesturkjördæmi* og stendur það yfir í eitt ár eða til janúarloka árið 2015. Háskólinn á Bifröst hefur yfirumsjón með verkefninu og gerði samstarfssamning við þrjár fræðslu- og símenntunarmiðstöðvar í kjördæminu um framkvæmd. Miðstöðvarnar

eru: Símenntunarmiðstöðin á Vesturlandi, Fræðslumiðstöð Vestfjarða og Farskólinn – miðstöð símenntunar á Norðurlandi vestra. Í upphafi verkefnisins voru sett metnaðarfull og mælanleg markmið sem byggðust á viðamikilli rannsókn sem gerð var sumarið 2013 í kjördæminu í tengslum við verkefnið sem á þeim tíma nefndist: *Tilraunaverkefni um hækkað menntunarstig í Norðvesturkjördæmi*. Í rannsókninni var meðal annars rætt við stjórnendur fyrirtækja, almenna starfsmenn þeirra og fólk af erlendu bergi brotið.

FRÆÐSLUERINDREKSTUR OG RAUNFÆRNIMAT

Hér verður sagt frá tveimur af þeim markmiðum sem sett voru í verkefninu *Menntun núna í Norðvesturkjördæmi* þar sem þau tengjast fisktækninámi sem nú fer fram á Sauðárkróki. Fyrri markmiðið er að fræðslu- og símenntunarmiðstöðvarnar í kjördæminu heimsæki ákveðinn fjöldi fyrirtækja

og stofnana. Til að framfylgja þessu markmiði var samið um svokallaðan *fræðsluerindrektur* hjá miðstöðvunum en það felur í sér að starfsmenn miðstöðvanna fara út af örkinni og heimsækja fyrirtæki; kynna þeim hvaða nám er í boði frá hinum ýmsu fræðsluaðilum, aðstoða fyrirtækin við að koma á fót námskeiðum og sækja um styrki til að halda námskeið fyrir sitt starfsfólk.

Meðal fyrirtækja, sem fræðsluerindrekar Farskólans heimsóttu snemma vors 2014, var sjávarútvegsfyrirtækið FISK Seafood ehf. á Sauðárkróki. Þá höfðu FISK og Fjölbrautaskóli Norðurlands vestra ásamt fleiri skólum og fyrirtækjum á landsbyggðinni unnið að því um nokkurt skeið að koma á nýju námi fyrir starfsfólk í fiskvinnslu. Þær hugmyndir voru í biðstöðu þegar þarna var komið sögu.

Á fyrstu fundum með FISK var rætt almennt um nám fyrir starfsfólk FISK og voru stjórnendur fyrirtækisins mjög áhugasamir um fræðslu fyrir sitt starfsfólk enda miklar breytingar fram undan hjá fyrirtækinu því í náinni framtíð verður lögð meiri áhersla á fullvinnslu sjávarafla en verið hefur undanfarin ár. Haldnir voru kynningarfundir með starfsfólkinu þar sem fisktækninámið og raunfærnimati í fisktækni var kynnt. Á þessum fundum lýstu stjórnendur FISK yfir stuðningi við námið og hvöttu þeir starfsfólkið til að nýta sér þetta náms- tækifæri enda er það stefna fyrirtækisins að hafa yfir að ráða vel menntuðu starfsfólki. Í kjölfar þessara funda hófst undirbúningur við að koma á fót raunfærnimati á móti námskrá Fisktækniskóla Íslands og að fisktækninámið hæfist á Sauðárkróki haustið 2014 í samstarfi Farskólans, Fjölbrautaskóla Norðurlands vestra (FNV), FISK og Fisktækniskóla Íslands í Grindavík.

Annað markmið, sem sett er fram í verkefninu *Menntun núna í Norðvesturkjördæmi*, er að aðstoða 60 einstaklinga í öllu kjördæminu við að komast í raunfærnimat. Þetta þýðir að um það bil 15 manns eiga að fara í raunfærnimat á starfssvæði Farskólans meðan á verkefninu stendur. Þátttaka í raunfærnimati fór hins vegar fram úr björtustu vonum því samtals fóru 28 einstaklingar í raunfærnimat hjá Farskólanum vorið 2014 og af þeim fóru sautján einstaklingar í raunfærnimat á móti viðurkenndri námskrá í fisktækni.

Farskólinn
miðstöð símenntunar á Norðurlandi vestra

Fisk hópurinn. Þessi mynd er tekin þegar hópurinn fékk skirteini sín í kjölfar raunfærnimatsins. Í efri röð til vinstri er Nanna Bára Mariasdóttir frá Fisktækniskóla Íslands. Í neðri röð frá vinstri eru: Aðalheiður Reynisdóttir, náms- og starfsráðgjafi Farskólans og Ásdis Pálsdóttir frá Fisktækniskólanum.

Náms- og starfsráðgjafi Farskólans undirbjó og skipulagði raunfærnimatið. Hann tók skimunarviðtöl við starfsmenn FISK, aðstoðaði þá við að útbúa eigin færnimöppur og fór yfir gátlista með starfsmönnum. Starfsmenn Fisktækniskóla Íslands komu að lokum og mátu og staðfestu raunfærni starfsmanna í fisktækni. Í júní lauk raunfærnimati í fisktækni og fékk hver einstaklingur að meðaltali metnar 43 framhaldsskólaeiningar af 70 mögulegum og þar af fengu tveir einstaklingar 54 einingar metnar. Fjórir starfsmenn FISK uppfylltu ekki skilyrði til raunfærnimats þar sem þeir höfðu ekki unnið í nógu langan tíma við fiskvinnslu. Þessir sautján einstaklingar, ásamt þeim fjórum sem ekki fóru í raunfærnimat, settust á skólabekk í byrjun september og hófu nám í fisktækni í sinni heimabyggð.

Tafla 1 Taflan sýnir almennar bóklegar greinar fisktækninámsins.

Námsþáttur	Kennslustundir
Kynning	5
Námstækni og samskipti	45
Íslenska 1 og 2	70
Upplýsingatækni 1	80
Enska	40
Stærðfræði	40
Færnimappa	15
Mat á námi og skólastarfi	5
Samtals	300

SKIPULAG OG FRAMKVÆMD FISK-TÆKNINÁMSINS

Frá upphafi var gert ráð fyrir að Farskólinn kæmi að skipulagningu fisktækninámsins. Helstu rökin fyrir aðkomu Farskólans voru þau að um er að ræða fullorðna námsmenn sem flestir hafa lokið raunfærnimati hjá Farskólanum og eru starfandi á vinnumarkaði. Námið fer fram að loknum vinnutíma starfsmanna og því þótti það við hæfi að hluti námsins færi fram í Farskólanum, í umhverfi sem er sérhannað fyrir fullorðna námsmenn.

Til að hafa góða yfirsýn yfir fisktækninámið ákváðu samstarfsaðilar að koma á fót verkefnastjórn. Í henni sitja einn aðili frá hverjum skólanna þriggja auk fulltrúa frá FISK. Verkefnastjórn frá hverjum aðila fyrir sig sjá um skipulagningu námsins, stýra daglegum verkefnum og eru í samskiptum við námsmenn svo dæmi séu tekin.

Fisktækninámið á Sauðárkróki hófst í byrjun september 2014. Hlutverk samstarfsaðila er skipulagt á þann veg að Farskólinn hefur umsjón með almennum bóklegum greinum námsins. Sjá nánar í töflu 1. Fjölbrautaskóli Norðurlands vestra og Fisktækniskólinn skipuleggja og kenna þær námsgreinar sem út af standa, samkvæmt samkomulagi sín á milli. Fer sú skipting bæði eftir fjölda námsmanna í áfanga og eins eftir því hvar sérfræðipækningin liggur hjá skólunum.

Við skipulagningu fisktækninámsins síðastliðið sumar var ljóst að það gæti orðið snúið að fjármagna námið þar sem starfsmenn FISK komu vel út úr raunfærnimatinu eins

Myndin er tekin við setningu námsins í Farskólanum. Lengst til hægri er Jón Eðvald Friðriksson, framkvæmdastjóri FISK. Efri röð til vinstri er Bryndís Þráinsdóttir, framkvæmdastjóri Farskólans. Neðri röð til vinstri er Ingileif Oddsóttir, skólameistari FNV.

og fyrr hefur verið nefnt. Í þeim áföngum, sem flestir starfsmenn fengu metna að fullu, voru einungis eftir fjórir námsmenn til að sitja áfangana. Farskólinn sótti því um sérstakan styrk fyrir hönd samstarfsaðila í sjóð sem tilheyrir verkefninu *Menntun núna í Norðvesturkjördæmi* til að fjármagna þann kostnað sem upp á vantaði. Sá styrkur fékkst. Farskólinn óskaði einnig formlega eftir heimild til Fræðslumiðstöðvar atvinnulífsins um að kenna Grunnmenntaskólann sem hluta af Fisktæknináminu. Það kom í ljós að Grunnmenntaskólinn, sem er 300 kennslustundir að lengd, hentar vel sem umgjörð utan um almennu bóklegu greinarnar í fisktæknináminu. Fræðslumiðstöðin veitti samþykki sitt fyrir því og Fjölbrautaskóli Norðurlands vestra mun meta Grunnmenntaskólann til eininga til náms í skólanum.

Fisktækninámið á Sauðárkróki er skipulagt sem fjögurra anna nám. Stefnt er að námslokum vorið 2016 frá Fjölbrautaskóla Norðurlands vestra.

NÁMSÁFANGAR SEM KENNDIR ERU HAUSTIÐ 2014

Á haustönn 2014 eru fimm námsáfangar kenndir í Fisktæknináminu. Við upptalningu áfanganna eru tilvísanir í námskrá Fisktækniskólans.

Í Farskólanum eru eftirfarandi áfangar kenndir:

- **Námstækni og samskipti.** Námsmaður „tileinkar

sér námstækni sem hæfir þörf hans, getu og námsnálgun. Hann þekkir námsumhverfi, starfsumhverfi og störf sem nám í fisktækni býður og öðlast innsýn í menningu fyrirtækja í veiðum, vinnslu og fiskeldi”.

- **Upplýsingatækni 1.** Námsmaður öðlast grunnfærni í tölvunotkun þar sem hann getur „sett upp texta, meðhöndlað töluleg gagnasöfn og sett upp til kynningar”.

Eftirtaldir áfangar eru kenndir í Fjölbrautaskóla Norðurlands vestra:

- **Vinnuvélar.** Þessi áfangi samsvarar námskeiði hjá Vinnueftirliti ríkisins. Í þessum áfanga lærir námsmaður „umgengni og meðferð lyftara, dráttarvéla og bryggju- og skipskrana”.
- **Uppsetning og viðhald HACCP-kerfa.** Námsmaður öðlast „þekkingu og leikni til vinna samkvæmt HACCP-kerfi. Hann setur upp kerfi undir leiðsögn, innleiðir og metur”.

Eftirtalinn áfangi er fjarkenndur frá Fisktækniskóla Íslands í Grindavík. Námsmenn í þessum áfanga koma inn í hóp hjá Fisktækniskóla Íslands. Þessir námsmenn eru fjórir og fóru ekki í raunfærnimat.

- **Fisktækni 1.** Þegar áfanga er lokið og tilsvareandi vinnustaðanámi hefur námsmaður „öðlast grunnþekkingu og leikni í öllum almennum þáttum fiskvinnslu”.

NÁMSMENN

Námsmenn í fisktæknináminu eru 21 að tölu og allir starfsmenn FISK. Tólf konur og níu karlar. Meðalaldur násmanna er rúmlega 39 ár. Elsti námsmaðurinn er 63 ára og sá yngsti er 20 ára.

SAMSTARF ATVINNULÍFS OG SKÓLA

Í tengslum við verkefnið *Menntun núna í Norðvesturkjör-dæmi* er unnið að því að bjóða upp á raunfærnimat í fisktækni og í kjölfarið fisktækninám á Vestfjörðum í samstarfi við Fræðslumiðstöð Vestfjarða, Fisktækniskóla Íslands og atvinnulífið á svæðinu. Það er því til mikils að vinna að samstarf skólanna sem hér hafa verið til umræðu og FISK um fisktækninám á Sauðárkróki gangi eins vel og kostur er.

UM HÖFUNDINN

Bryndís Kristín Þráinsdóttir hefur starfað sem framkvæmdastjóri Farskólans – miðstöðvar símenntunar á Norðurlandi vestra frá árinu 2003. Bryndís lauk B.Ed.-prófi frá Kennaraháskóla Íslands árið 1981 og starfaði við kennslu í 16 ár á öllum skólastigum. Árið 2009 lauk hún M.Ed.-prófi í menntunarfræðum frá Menntavísindasviði Háskóla Íslands með áherslu á fræðslustarf fullorðinna og mannauðsþróun.